

Lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring;

utfärdad den 11 juni 1998.

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs i fråga om lagen (1962:381) om allmän försäkring²

dels att 11 kap. 2–6 a §§ och 20 kap. 14 § skall upphöra att gälla,

dels att 1 kap. 3 och 6 §§, 3 kap. 2 §, 5 kap. 6 §, 6 kap. 3 §, 11 kap. 1 §, 12 kap. 3 §, 13 kap. 2 och 4 §§, 15 kap. 2 §, 16 kap. 5 §, 19 kap. 1 och 4 §§, 20 kap. 2 och 15 §§ samt punkt 8 i övergångsbestämmelserna till lagen (1988:881) om ändring i nämnda lag skall ha följande lydelse.

1 kap.

3 §³ Försäkrade enligt denna lag är dels svenska medborgare, dels personer som utan att vara svenska medborgare är bosatta i riket. En försäkrad som lämnar Sverige skall fortfarande anses vara bosatt i riket, om utlandsvistelsen är avsedd att vara längst ett år.

Utländsk sjöman på svenskt handelsfartyg är försäkrad för tilläggspension även om han eller hon inte är bosatt i riket.

Såvitt angår försäkringen för tilläggspension är den som enligt 4 kap. 1 § lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension m.m. eller 11 kap. 6 § denna lag, i detta lagrums lydelse före den 1 januari 1999, tillgodoräknats pensionspoäng försäkrad, även om han eller hon inte längre uppfyller förutsättningarna enligt första eller andra stycket.

Den som av en statlig arbetsgivare sänds till ett annat land för arbete för arbetsgivarens räkning skall anses bosatt i riket under hela utsändningstiden även om denna är avsedd att vara längre än ett år. Detta gäller även medföljande make samt barn som inte fyllt 18 år. Med make likställs den som utan

¹ Prop. 1997/98:151 och 150, bet. 1997/98:SfU13, SfU14 och FiU20, rskr. 1997/98:315, 320 och 318.

² Lagen omtryckt 1982:120.

Senaste lydelse av

11 kap. 2 § 1998:547

11 kap. 3 § 1998:547

11 kap. 4 § 1996:1336

11 kap. 6 § 1997:485

11 kap. 6 a § 1997:485

20 kap. 14 § 1981:692.

³ Senaste lydelse 1984:1104.

att vara gift med den utsände lever tillsammans med denne, om de tidigare har varit gifta eller gemensamt har eller har haft barn.

6 §⁴ Inom den allmänna försäkringen skall de beräkningar, som anges i denna lag, göras med anknytning till ett *prisbasbelopp*. Detta belopp skall fastställas för varje år av regeringen. Regeringen skall också för varje år fastställa ett *förhöjt prisbasbelopp* enligt tredje stycket.

Prisbasbeloppet räknas fram genom att bastalet 36 396 multipliceras med det jämförelsetal som anger förhållandet mellan det allmänna prisläget i juni året före det som prisbasbeloppet avser och prisläget i juni 1997. Det framräknade prisbasbeloppet avrundas till närmaste hundratal kronor.

Det förhöjda prisbasbeloppet räknas fram och avrundas på samma sätt som prisbasbeloppet enligt andra stycket. Därvid skall dock det där angivna bastalet höjas till 37 144 och multipliceras med samma jämförelsetal.

Om det i lag eller annan författning eller på annat sätt hänvisas till basbelopp eller förhöjt basbelopp enligt detta lagrum skall därmed avses prisbasbelopp respektive förhöjt prisbasbelopp.

3 kap.

2 §⁵ Sjukpenninggrundande inkomst är den årliga inkomst i pengar som en försäkrad kan antas komma att tills vidare få för eget arbete, antingen såsom arbetstagare i allmän eller enskild tjänst (*inkomst av anställning*) eller på annan grund (*inkomst av annat förvärvsarbete*). Som inkomst av anställning räknas dock inte ersättning från en arbetsgivare som är bosatt utomlands eller en utländsk juridisk person, om arbetet har utförts i arbetsgivarens verksamhet utom riket. I fråga om arbete som utförs utomlands av den som av en statlig arbetsgivare sänts till ett annat land för arbete för arbetsgivarens räkning bortses vid beräkningen av sjukpenninggrundande inkomst från sådana lönetillägg som betingas av ökade levnadskostnader och andra särskilda förhållanden i sysselsättningslandet. Som inkomst av anställning eller inkomst av annat förvärvsarbete räknas inte heller intäkt som avses i 32 § 1 mom. första stycket h och i kommunalskattelagen (1928:370) eller sådan ersättning som anges i 1 § första stycket 1–5 och fjärde stycket lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster. Som inkomst av annat förvärvsarbete räknas inte sådan ersättning enligt gruppsjukförsäkring eller trygghetsförsäkring vid arbetsskada som enligt 2 § första stycket lagen om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster utgör underlag för nämnda skatt. Den sjukpenninggrundande inkomsten fastställs av försäkringskassan. Inkomst av anställning och inkomst av annat förvärvsarbete skall därvid var för sig avrundas till närmast lägre hundratal kronor.

Vid beräkning av sjukpenninggrundande inkomst bortses från sådan inkomst av anställning och annat förvärvsarbete som överstiger sju och en halv gånger prisbasbeloppet. Det belopp som sålunda skall undantas skall i första hand räknas av från inkomst av annat förvärvsarbete. Ersättning för utfört arbete i annan form än pension räknas som inkomst av anställning, såvida ersättningen under ett år uppgår till minst 1 000 kronor, även om mottagaren inte är

⁴ Senaste lydelse 1997:565.

⁵ Senaste lydelse 1996:1217.

anställd hos den som utger ersättningen. I nu angivna fall skall den som utför arbetet anses såsom arbetstagare och den som utger ersättningen såsom arbetsgivare. Kan ersättning för arbete för någon annans räkning under året inte antas uppgå till minst 1 000 kronor, skall ersättningen från denne inte tas med vid beräkningen av den sjukpenninggrundande inkomsten i annat fall än då den utgör inkomst av näringsverksamhet. Vid beräkning av sjukpenninggrundande inkomst av anställning skall bortses från ersättning som enligt 2 a § skall anses som inkomst av annat förvärvsarbete samt ersättning som idrottsutövare får från sådan ideell förening som avses i 7 § 5 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt och som har till huvudsakligt syfte att främja idrottslig verksamhet, om ersättningen från föreningen under året inte kan antas uppgå till minst ett halvt prisbasbelopp. Vid beräkning av sjukpenninggrundande inkomst av anställning bortses även från ersättning från en stiftelse som har till väsentligt ändamål att tillgodose ekonomiska intressen hos dem som är eller har varit anställda hos en arbetsgivare som lämnat bidrag till stiftelsen (vinstandelsstiftelse) eller från en annan juridisk person med motsvarande ändamål, om ersättningen avser en sådan anställd och inte utgör ersättning för arbete för den juridiska personens räkning. Detta gäller dock endast om de bidrag arbetsgivaren lämnat till den juridiska personen varit avsedda att vara bundna under minst tre kalenderår och att på likartade villkor tillkomma en betydande del av de anställda. Om arbetsgivaren är ett fåmansföretag eller ett fåmansägt handelsbolag skall vid beräkningen inte bortses från ersättning som den juridiska personen lämnar till sådan företagsledare eller delägare i företaget eller denne närstående person som avses i punkt 14 av anvisningarna till 32 § kommunalskattelagen. Vid beräkning av sjukpenninggrundande inkomst av anställning skall alltid bortses från ersättning från en vinstandelsstiftelse som härrör från bidrag som arbetsgivaren lämnat under åren 1988–1991.

Beräkningen av den sjukpenninggrundande inkomsten skall, där förhållandena inte är kända för försäkringskassan, grundas på de upplysningar som kassan kan inhämta av den försäkrade eller dennes arbetsgivare eller som kan framgå av den uppskattning, som vid taxering gjorts av den försäkrades inkomst. Semesterlön får inte inräknas i den sjukpenninggrundande inkomsten till högre belopp än vad som skulle ha utgivits i lön för utfört arbete under motsvarande tid. En liknande begränsning skall gälla semesterersättning. Inkomst av arbete för egen räkning får ej beräknas högre än som motsvarar skälig avlöning för liknande arbete för annans räkning.

5 kap.

6 §⁶ Som bosättnings- och i Sverige tillgodoräknas

a) tid under vilken en person varit folkbokförd i Sverige enligt folkbokföringslagen (1991:481); vid flyttning till utlandet skall hänsyn dock inte tas till tid efter utresan om personen enligt nämnda lag skall avregistreras som utflyttad,

b) tid under vilken en här folkbokförd person före tidpunkten för folkbokföringen oavbrutet vistats i Sverige efter att ha ansökt om uppehållstillstånd

⁶ Senaste lydelse 1992:1277.

enligt 1 kap. 4 § utlänningslagen (1989:529) eller motsvarande föreskrift enligt äldre lag,

c) tid under vilken en svensk medborgare av svenska kyrkan, ett svenskt trossamfund, ett organ som är knutet till ett sådant samfund eller en svensk ideell organisation som bedriver biståndsverksamhet varit sänd till ett annat land för arbete för arbetsgivarens räkning; för tid efter år 1992 skall vad som nu sägs gälla endast om utlandsvistelsen varat längst tre år i följd,

d) tid under vilken en försäkrad haft inkomst av anställning eller inkomst av annat förvärvsarbete som avses i 2 kap. lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension,

e) tid före år 1993 under vilken en svensk medborgare haft anställning i ett annat land som grundat rätt till svensk statligt reglerad pension, dock inte tid för vilken rätt till pension grundad på bosättning i det andra landet föreligger om sådan pension kan utbetalas till den som är bosatt i Sverige,

f) i den mån regeringen så förordnar tid under vilken en person som inte fyllt 26 år bedriver studier i annat land.

Som bosättningstid i Sverige tillgodoräknas även tid som avses i 7 och 9 §§.

Som bosättningstid i Sverige enligt första stycket a) tillgodoräknas inte tid då någon enligt förordnande av regeringen med stöd av 1 kap. 3 § fjärde stycket inte skall anses bosatt i Sverige.

Vad som i första stycket sägs om folkbokföring enligt folkbokföringslagen skall gälla också i fråga om kyrkobokföring enligt lag som ersatts av folkbokföringslagen eller enligt motsvarande äldre författning.

Bestämmelserna i första stycket c) gäller även medföljande make samt barn under 18 år till person som där avses.

Bestämmelserna i första stycket d), såvitt gäller tid före år 1993 för vilken den försäkrade tillgodoräknats pensionspoäng enligt 11 kap. i kapitlets lydelse före den 1 januari 1999, och första stycket e) gäller även medföljande make samt barn under 18 år till person som där avses. Som bosättningstid tillgodoräknas dock inte tid för vilken maken eller barnet har rätt till pension grundad på bosättningstid i det andra landet om sådan pension kan utbetalas till den som är bosatt i Sverige.

Vid tillämpningen av bestämmelserna i femte och sjätte styckena skall med make likställas den som, utan att vara gift med den person som avses i första stycket c), d) eller e) levtt tillsammans med denne, om de tidigare har varit gifta eller gemensamt har eller har haft barn.

6 kap.

3 §⁷ Uttag av ålderspension får helt eller delvis återkallas med verkan från nästa månadsskifte. Har ålderspension återkallats tidigare får dock ny återkallelse inte avse tid före sex månader efter det att den tidigare återkallelsen började gälla. Sådan återkallelse gäller inte heller för försäkrad, som uppbär tilläggspension enligt 12 kap., om inte han eller hon gör motsvarande återkallelse enligt 12 kap. 3 §.

⁷ Senaste lydelse 1990:743.

Skall ålderspension efter återkallelse av pensionsuttag börja betalas ut på nytt, beräknas pensionens storlek med tillämpning av bestämmelserna i 2 § på grundval av den försäkrades ålder då pensionen på nytt börjar utges. För varje månad, varunder ålderspension tidigare har betalats ut, skall vid beräkningen göras avdrag med 0,5 procent för tid före den månad, varunder den försäkrade har fyllt 65 år, och 0,7 procent för annan tid.

11 kap.

1 §⁸ Rätt till tilläggspension grundas på inkomst av förvärvsarbete.

Pensionsgrundande inkomst och pensionspoäng beräknas och fastställs enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension.

12 kap.

3 §⁹ Uttag av ålderspension får helt eller delvis återkallas med verkan från nästa månadsskifte. Har ålderspension återkallats tidigare får dock ny återkallelse inte avse tid före sex månader efter det att den tidigare återkallelsen började gälla. Sådan återkallelse gäller inte heller för försäkrad, som uppbär folkpension enligt 6 kap., om inte han eller hon gör motsvarande återkallelse enligt 6 kap. 3 §.

Skall ålderspension efter återkallelse av pensionsuttag börja betalas ut på nytt, beräknas pensionens storlek med tillämpning av bestämmelserna i 2 § på grundval av den försäkrades ålder då pensionen på nytt börjar utges. För varje månad, varunder ålderspension tidigare har betalats ut, skall vid beräkningen göras avdrag med 0,5 procent för tid före den månad, varunder den försäkrade har fyllt 65 år, och 0,7 procent för annan tid.

13 kap.

2 §¹⁰ Har pensionspoäng tillgodoräknats den försäkrade för minst två år av de fyra år som närmast föregått det år då pensionsfallet inträffar, skall förtidspension utges med tillämpning av bestämmelserna i andra stycket. Härvid gäller inte bestämmelsen i 20 kap. 2 § första stycket. Bestämmelserna i andra stycket skall även tillämpas då vid tidpunkten för pensionsfallet den försäkrades sjukpenninggrundande inkomst eller den inkomst som då skulle ha utgjort hans eller hennes sjukpenninggrundande inkomst om försäkringskassan hade känt till samtliga förhållanden, uppgår till lägst ett belopp som motsvarar det vid årets ingång gällande prisbasbeloppet.

Hel förtidspension motsvarar den tilläggspension i form av ålderspension, som skulle tillkomma den försäkrade, om sådan pension skulle börja utgå från och med den månad varunder han eller hon fyller 65 år. Härvid skall ålderspensionen beräknas under antagande att den försäkrade för varje år från och med det då förtidspensionen börjar utgå till och med det då han eller hon uppnår 64 års ålder tillgodoräknats pensionspoäng motsvarande medeltalet av de pensionspoängtal, vilka tillgodoräknats honom eller henne under de

⁸ Senaste lydelse 1979:127.

⁹ Senaste lydelse 1990:743.

¹⁰ Senaste lydelse 1994:46.

fyra år som närmast föregått det år då pensionsfallet inträffade eller, om pensionen därigenom blir större, under samtliga år från och med det då han eller hon fyllt 16 år till och med det som närmast föregått pensionsfallet. Vid beräkningen av nämnda medeltal bortses från de år intill ett antal av hälften, för vilka pensionspoäng ej tillgodoräknats den försäkrade eller för vilka poängtalet är lägst.

Pension enligt denna paragraf får ej utgå, om den försäkrade vid 65 års ålder inte kan bli berättigad till ålderspension enligt 12 kap.

4 §¹¹ Om förtidspension utgår för tid efter det att ålderspension med stöd av 12 kap. 3 § upphört att utgå, skall förtidspensionen minskas med motsvarande tillämpning av 12 kap. 3 och 4 §§.

Vid beräkning av förtidspension skall hänsyn inte tas till pensionspoäng som enligt 11 kap. 6 § första och tredje styckena, i dessa lagrumms lydelse före den 1 januari 1999, eller 4 kap. 1 § lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension tillgodoräknats den försäkrade för tid då förtidspension enligt denna lag utgått med anledning av samma inkomstförlust. Vårdår som enligt 11 kap. 6 a §, i detta lagrumms lydelse före den 1 januari 1999, eller 4 kap. 1 § lagen om inkomstgrundad ålderspension tillgodoräknats en försäkrad som under året uppburit förtidspension enligt denna lag får inte åberopas för höjning av förtidspensionen.

15 kap.

2 §¹² För en pensionsberättigad som är född under något av åren 1911–1927 skall tilläggspension beräknas som om pensionspoäng kunnat tillgodoräknas om han eller hon hade fått rätt till förtidspension enligt 13 kap. 1 § från och med januari månad det år han eller hon uppnått 65 års ålder. Detta gäller dock endast om pensionen därigenom blir större.

16 kap.

5 §¹³ Ålderspension utges från och med den månad varunder den försäkrade fyller 65 år eller, om han eller hon önskar att pensionen skall börja utges tidigare eller senare, från och med den månad som anges i pensionsansökningen.

Förtidspension, handikappersättning och vårdbidrag utgår från och med den månad då rätt till förmånen inträtt. I fall som avses i 1 § andra stycket utgår dock förtidspension från och med månaden näst efter den då beslutet om pension meddelats.

Efterlevandepension utges från och med den månad då den försäkrade avlidit eller, om han eller hon vid sin död uppbär ålderspension eller förtidspension, från och med månaden näst efter den då dödsfallet inträffat.

Inträder rätt till ålderspension eller efterlevandepension vid annan tidpunkt än som åsyftas i första och tredje styckena, skall pensionen betalas ut för tid från och med den månad då rätten inträtt.

¹¹ Senaste lydelse 1981:1038.

¹² Senaste lydelse 1979:127. Ändringen innebär bl.a. att första och andra styckena upphävs.

¹³ Senaste lydelse 1995:1478.

Annan pension än ålderspension får inte betalas ut för längre tid tillbaka än tre månader eller, i fråga om barnpension eller handikappersättning, två år före ansökningsmånaden. Ålderspension får betalas ut tidigast för månaden närmast efter ansökningsmånaden. Har den försäkrade uppburit förtidspension eller särskild efterlevandepension omedelbart före 65 års ålder får dock ålderspension betalas ut för högst tre månader före ansökningsmånaden.

Det belopp som först förfaller till betalning efter beslut om barnpension enligt 14 kap. 2 § skall minskas med vad som utbetalats i omställningspension enligt 14 kap. 4 § eller särskild efterlevandepension enligt 14 kap. 5 § för den tid som barnpensionsbeloppet avser utöver vad som skulle ha utgetts om beslutet om barnpension förelegat vid utbetalningen av omställningspensionen eller den särskilda efterlevandepensionen.

19 kap.

1 §¹⁴ Om avgifter för finansiering av sjukförsäkringen m.m., föräldraförsäkringen och efterlevandepensioner föreskrivs i lagen (1981:691) om socialavgifter.

4 §¹⁵ För finansieringen av tilläggspension i form av ålderspension enligt denna lag skall bestämmelserna i 1 kap. 2 § i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension gälla.

20 kap.

2 §¹⁶ Vid tillämpningen av denna lag skall, om inte annat sägs i lagen, vårdår som tillgodoräknats enligt 11 kap. 6 a §, i detta lagrumms lydelse före den 1 januari 1999, eller 4 kap. 12 § lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension likställas med år för vilka pensionspoäng tillgodoräknats.

Med förälder skall vid tillämpningen av bestämmelserna i 9 kap. 4 § likställas den, med vilken förälder är eller varit gift eller har eller har haft barn, om de stadigvarande sammanbor.

Med förälder skall vid tillämpningen av bestämmelserna i 9 kap. 4 § också likställas den som med socialnämndens tillstånd har tagit emot ett utländskt barn för vård och fostran i syfte att adoptera det.

Har någon med socialnämndens medgivande tagit emot ett utländskt barn i sitt hem här i landet för vård och fostran i adoptionssyfte, skall vid tillämpning av bestämmelserna i 8 och 14 kap. om rätt till barnpension barnet anses som barn till denne. I sådana fall anses barnet bosatt i Sverige, om den blivande adoptivföräldern var bosatt här i landet vid den tidpunkt då han eller hon avled.

Vid tillämpning av bestämmelserna i 3 kap. 2 a § andra stycket skall den som lämnat uppgift om innehav av en F-skattsedel i en anbudshandling, en faktura eller någon därmed jämförlig handling, som även innehåller uppgifter om utbetalarens och betalningsmottagarens namn och adress eller andra för identifiering godtagbara uppgifter samt uppgift om betalningsmottaga-

¹⁴ Senaste lydelse 1997:946.

¹⁵ Senaste lydelse 1994:1746.

¹⁶ Senaste lydelse 1998:547.

rens personnummer eller organisationsnummer anses ha en sådan skattsedel. Uppgiften om innehav av en F-skattsedel gäller även som sådant skriftligt åberopande av F-skattsedeln som avses i 3 kap. 2 a § tredje stycket. Det som nu sagts gäller dock inte om den som betalar ut ersättningen känner till att uppgiften om innehav av en F-skattsedel är oriktig. Bestämmelser om påföljd för den som lämnar oriktig uppgift finns i skattebrottslagen (1971:69).

15 §¹⁷ Regeringen får träffa överenskommelse med främmande makt om utsträckt tillämpning av denna lag eller om undantag i vissa fall från vad i lagen är stadgat.

8.¹⁸ Om en kvinna, som avses i punkt 5 och är född under något av åren 1930–1944 samt har rätt till tilläggspension i form av änkepension enligt äldre bestämmelser, för samma månad får tilläggspension i form av ålderspension, utges änkepensionen endast i den mån den överstiger ålderspensionen. Kvinnan har dock alltid rätt till änkepension med sådant belopp att denna, tillsammans med tilläggspensionen i form av ålderspension, motsvarar viss andel av summan av kvinnans tilläggspension i form av ålderspension och den tilläggspension för mannen som avses i 14 kap. 3 § i dess äldre lydelse. Denna andel utgör 60 procent om kvinnan är född år 1930, 58 procent om kvinnan är född år 1931, 56 procent om kvinnan är född år 1932, 54 procent om kvinnan är född år 1933, 52 procent om kvinnan är född år 1934 och 50 procent om kvinnan är född under något av åren 1935–1944. Med stöd av denna regel får emellertid inte utbetalas tilläggspension i form av änkepension med högre belopp än vad som följer av 14 kap. 3 § i dess äldre lydelse.

Vid tillämpning av bestämmelserna i första stycket skall, om kvinnan uppskjuter uttaget av ålderspension till en senare tidpunkt än från och med den månad då hon fyller 65 år, hänsyn tas till den tilläggspension i form av ålderspension som skulle ha utgått om rätt därtill hade inträtt från och med nämnda månad. Vidare skall, då kvinnan gjort undantagande från försäkringen för tilläggspension, hänsyn tas till den tilläggspension i form av ålderspension som skulle ha utgetts om undantagande inte skett. Motsvarande skall gälla om bestämmelserna om tillgodoräknande av pensionspoäng vid underlåten eller bristande avgiftsbetalning i 11 kap. 6 § första stycket, i detta lagrumms lydelse före den 1 januari 1999, eller 4 kap. 8 § andra stycket lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension har tillämpats.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1999.
2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för år 1998 och tidigare år.
3. Bestämmelsen i 1 kap. 6 § tillämpas första gången vid beräkning och fastställande av prisbasbelopp för år 1999. För år 1999 skall bestämmelserna i tredje och fjärde styckena tillämpas i deras lydelse före den 1 januari 1999 med den ändringen att det enligt andra stycket fastställda beloppet skall minska med en procent.

¹⁷ Senaste lydelse 1984:1104. Ändringen innebär bl.a. att andra stycket upphävs.

¹⁸ Senaste lydelse 1997:1040.

På regeringens vägnar

SFS 1998:677

MAJ-INGER KLINGVALL

Björn Reuterstrand
(Socialdepartementet)

